

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii –

Pr. Dr. Ioan Ciprian CÂNDEA

„Nimeni din cei care au încercat să suie „scara” arborelui genealogic cioranian, pentru a-i desluși mai bine sensul și misterul nu a rămas fără uimire în fața personalității celui mai de seamă și celui mai intim ascendent al filosofului Emil Cioran”.¹ Este vorba de tatăl acestuia, protopopul și consilierul mitropolitan Emilian Cioran, om de cultură și patriot care și-a împletit viața sa cu cea a neamului din care s-a născut, dar și cu a Bisericii strămoșești. Însă prea puțini știu din ce familie face parte, mai precis cine au fost înaintașii săi. Emilian Cioran era urmașul unei întregi pleiade de oieri rășinăreni, harnici și strângători, începând cu Aleman Cioran (primul cunoscut până acum din documente), născut probabil pe la anul 1680-1685. Fiul lui Aleman, Bucur Cioran, era născut pe la 1710-1715, iar fiul acestuia, Coman Cioran, era născut pe la 1775. Acest Coman Cioran era tatăl lui Coman Cioran născut în 1798 și mort în 1864, bunicul preotului Emilian Cioran.

Această familie de oieri, Cioran, își avea domiciliul tradițional într-o „casă din târg”, peste drum de Școala generală „Octavian Goga” de azi. Și aici fusese o altă casă pe locul căreia s-a construit cea de azi. Coman Cioran (1798-1864), contemporan cu preotul Ioan Bratu, bunicul lui Octavian Goga, s-a lăsat de oierit și a intrat în afaceri cu exploatarea de păduri și de diferite negustorii, care de care mai rentabile, profitând și de faptul că frontiera cu Țara Românească era foarte aproape și existau mari diferențe de prețuri, de o parte și de alta a munților. Coman Cioran era un om isteț, calculat și răbdător. Absolvisse patru

---

¹ Maria-Otilia Oprea, „Revelația prin cuvânt a Părintelui Emilian Cioran”, în Revista *Transilvania*, nr. 3, Sibiu, 2001, p. 43.

Pr. Dr. Ioan Ciprian Căndea

clase la Gimnaziul German din Sibiu, la fel ca frații săi Șerban, Bucur și Aleman, care moșteniseră prenumele înaintașilor săi.²

Faptul că mitropolitul Andrei Șaguna s-a legat de timpuriu sufletește de Rășinari se datorează lui Coman Cioran. Prin el, cunoscându-i pe fruntașii comunei din acea vreme – o generație de oameni de o vrednicie extraordinară – i-a putut prețui pe aceștia și utiliza, cu mult folos, pentru programul său. Era și motivul pentru care mitropolitului Șaguna îi făcea plăcere să meargă foarte des la Rășinari, ba chiar a dorit și a ales locul unde să fie înmormântat.

Într-adevăr, la scurtă vreme după venirea la Sibiu a lui Șaguna, acesta a trebuit să meargă la Carloviț, spre a fi sfințit episcop. Având nevoie de bani pentru această călătorie, Șaguna fiind străin în Sibiu, s-a adresat băncii săsești Sparkasa, care însă nu i-a putut acorda împrumutul cerut, dar l-a îndrumat la Coman Cioran din Rășinari, cunoscut și de sași ca un om care avea de unde să împrumute chiar și pe un episcop. Coman Cioran i-a împrumutat mitropolitului cei 2000 de florini, necesari călătoriei sale.³

Reîntors la Sibiu și apreciind sprijinul găsit la Rășinari, ca și înțelegerea pentru planul său de lucru a unor fruntași ca Barcienii, Cioranii, Brote, Ciucenii, Giurculeț și alții, cum și împrejurarea că la Rășinari și-au avut reședința primii episcopi pentru românii ardeleni, și că aici avea la dispoziție o biserică mai încăpătoare, Șaguna a ales deseori Rășinariul drept loc pentru anumite solemnități religioase, și la rândul său a acordat tot sprijinul său acestei comune.

De altfel, nu peste mult timp, când procedeză la organizarea bisericii sale, tot din Rășinari va porni la Viena și tot cu sprijinul bănesc al fruntașilor satului, spre a obține de la împărat aprobarea Statutului Organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania.

Om integru și săritor la nevoile obștești, Coman Cioran a fost multă vreme episcop casier al bisericii, pus de însuși Șaguna, care a arătat apoi și fiilor lui, Coman, Bucur și Șerban o prețuire deosebită, pe primul numindu-l chiar printre executorii testamentului său.

---

² Dr. Gheorghe I. Bodea, *Octavian Goga, O viață, un destin*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004, p. 39.

³ Ilie Hașeganu, *Figuri din marginime*, vol. I, Editura Revistei „România Tânără”, Brașov, 1943, p. 89-90.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

Coman Cioran este și cel care a pus bazele fundației „Fondul săracilor”, plănuită încă din anul 1854, dar primind aprobare de funcționare doar în 1863.⁴

Din cele două căsătorii ale sale, Coman Cioran a avut 14 copii: 9 cu Ana (Bucur, Stanca, Ana, Stanca, Emilian, Paraschiva, Șerban – tatăl viitorului preot Emilian Cioran, Sora și Maria) și 5 cu Paraschiva (Ioan, Petru, Emanoil, Coman și Otilia).⁵

Complexitatea vieții viitorului protopop Emilian Cioran este reflexul experienței familiale, martore atât a bunăstării, cât și a situațiilor de criză. Figura cheie a acestora va rămâne Șerban Cioran, cel care a continuat afacerile tatălui său, Coman. Șerban era căsătorit cu Stanca Dancăși și aveau 7 copii: trei băieți (Emilian – tatăl filosofului Emil Cioran, Șerban și Cornel) și patru fete (Ana – căsătorită Săinescu, Sora – căsătorită Mitrea, Maria – căsătorită Bratu și Stana – căsătorită Droc, care a murit tânără)⁶. În 1888 a debutat în viața politică fiind ales primar al Rășinariului, iar în 1891 a fost reales, la fel și în 1894. Anul 1895 a reprezentat pentru familia Cioran o grea piatră de încercare, căci primarului i s-a imputat suma de 12.000 de florini, avere furată din casieria primăriei. Șerban Cioran a împrumutat această sumă de la Banca Albina din Sibiu, girând cu casa și toată gospodăria din Ulița Popilor. După trei ani, nereușind a mai plăti dobânzile, Banca Albina i-a acordat un termen de grație după care, Partenie Cosma a răscumpărat în nume personal polița, intrând în posesia imobilului. Casa Cioran din Ulița Popilor a fost oferită de Partenie Cosma, noul proprietar, ca dar de nuntă lui Octavian Goga⁷.

Emilian Cioran era un vlăstar al Rășinariului românesc, născut la 30 octombrie 1884, într-o „familie de români curați”, așa cum îi plăcea filosofului Emil Cioran să spună despre ascendența sa.⁸

Tânărul Emilian a făcut Școala confesională din sat, apoi a fost înscris de părinți la Gimnaziul de Stat din Sibiu (actualul Colegiu „Gh.

⁴ *Ibidem*, p. 90.

⁵ Schiță a arborelui genealogic în *manuscris*, realizată de Aurel Cioran și aflată în posesia soției sale, d-na Eleonora Cioran, f.p.

⁶ Dr. Gheorghe I. Bodea, *op.cit.*, p. 40.

⁷ *Ibidem*, p. 40.

⁸ Emil Cioran, *Convorbiri cu Cioran*, Editura Humanitas, București, 1993, p. 216.

Pr. Dr. Ioan Ciprian Căndea

Lăzăr”), ale cărui cursuri le-a urmat între anii 1895-1903. Despre această perioadă mărturisește: „Trecerea de la școala primară românească la liceul unghuresc n-a fost ușoară, deoarece nu știam limba maghiară”.⁹ Părintele mărturisește în continuare: „Eram în gazdă la un croitor slovac maghiarizat, împreună cu un coleg de clasă. Mediul străin în care ne aflam, viața de oraș față de viața patriarhală de la sat, până să ne obișnuim în mediul acesta nou, fiind satele noastre aproape, ne astâmpăram dorul, ducându-ne sâmbăta seara pentru duminica, acasă”¹⁰.

A fost coleg de clasă cu Ioan Matei, viitor profesor și rector la Academia de Studii Comerciale din Cluj, cu Aurel Munteanu, viitorul protopop de Huedin, ucis de ungurii șovini în septembrie 1940, cu Pavel Roșca, viitor profesor la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu și apoi la Academia Comercială din Cluj. Cu un an înaintea lor terminase cursurile aceluiași Gimnaziu, Aurel Vlaicu, iar cu trei ani înainte erau înscriși în clasa a VIII-a Octavian Goga și Ioan Lupaș, care în toamna anului 1899 – alături de alți câțiva colegi – s-au retras din Gimnaziu, în urma unui conflict cu profesorul șovin, de istorie Tompa Arpad și s-au înscris la Gimnaziul Ortodox Român din Brașov.

În toamna anului 1903 s-a înscris la Institutul Teologic din Sibiu, unde a fost din nou coleg cu Ioan Matei și Aurel Munteanu, dar și cu viitorii profesori de teologie Ioan Felea, Eugen Todoran și Aurel Popovici. Printre profesorii lor se numărau și tinerii, pe atunci Aurel Crăciunescu, Nicolae Bălan și Ioan Lupaș.¹¹

În timpul studiilor, tânărul Emilian a primit bursă de la comuna Rășinari, din fondul Stipendial; 100 de lei pentru clasele II-V de liceu, 200 de lei în Liceul superior, iar la Seminar – 150 de lei anual, el însuși mărturisind că: „fără acest ajutor, în situația în care se aflau părinții, nu a-și fi putut urma la studii”¹².

La scurt timp, după terminarea studiilor teologice, la praznicul Schimbării la Față, din anul 1906 a fost ales – potrivit prevederilor Sta-

---

⁹ Pr. Stavr. Emilian Cioran, *Autobiografie*, în *Experiențe pastorale. Amintiri*, vol. II, 1957, manuscris, p. 70.

¹⁰ Idem, *Icoana unui preot*, în *op.cit.*, manuscris, p. 62.

¹¹ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Consilierul mitropolitan Emilian Cioran*, în *Cărturari sibieni de altădată*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002, p. 475.

¹² Pr. Stavr. Emilian Cioran, *Autobiografie*, în *op.cit.*, p. 71.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

tutului Organic șagunian – preot în Rășinari, în locul lui Iosif Goga, tatăl poetului, trecut relativ tânăr la cele veșnice.

La 12 noiembrie 1906 s-a căsătorit cu Elvira Comănicu, din Veneția de Jos (Țara Făgărașului), fiica lui Gheorghe Comănicu, notar comunal și a Elisabetei Comănicu, care au avut șapte fete și un băiat. Despre soția sa, părintele mărturisește: „Eu am luat-o pe a șasea, soție vrednică, harnică ca o albină toată viața ei”¹³.

Informații prețioase despre familia Comănicu se găsesc în lucrarea *Date istorice privitoare la familiile nobile române* (partea I și II, Sibiu, 1892 și 1895), de Ioan Cavaler de Pușcariu (1824-1911), precum și fragmente din tradiția și atmosfera familiilor Cioran și Comănicu. Publicând *Conscripțiunile familiilor nobile române din anul 1862*, Ioan de Pușcariu notează la „Tractul Venției” al Comitatului Făgăraș, familia „Komanits (Comanicu) de Also – Venitze, în comuna Veneția Inferioară”, cu precizarea că familia a fost înnobilită de principele Transilvaniei Gabriel Bethelen în anul 1628, titlul nobiliar fiind confirmat de principele Mihai Apafi I în decembrie 1669 (*Date istorice privitoare la familiile nobile române*, partea I, p. 104). Posesiunea familiei Comănicu număra 40 de case. Emblema nobiliară era descrisă astfel: scut militar de culoare celestină, pe al cărui câmp se vede un călăreț în veșminte verzi, pe un cal negru, călărețul ținând sabia scoasă în mâna dreaptă (*Ibidem*, p. 160).

Ioan de Pușcariu vorbește, în legătură cu neamul Comănici, de „familia boeronale” (partea a II-a, p. 61), cu sensul familie „boerească”, de „boieri”, și nu „baronală”, de „baroni”¹⁴.

La 19, respectiv 20, noiembrie 1906, a fost hirotonit diacon și preot de către mitropolitul Ioan Mețianu, iar în ziua următoare, la praznicul Intrării Maicii Domnului în Biserică, instalat ca preot în Rășinari.

A păstorit în satul natal – alături de preotul Maniu Lungu – până spre sfârșitul anului 1924. Pe lângă munca pastorală, specifică oricărui slujitor al altarului, părintele Emilian Cioaran s-a impus și printr-o serie de alte acțiuni. În 1911 a înființat „Reuniunea meseriașilor din Rășinari” – la început cu 36 de membri – după modelul Reuniunii meseriașilor de la Sibiu, condusă de Victor Tordășianu. A fost președintele ei până în

¹³ *Ibidem*, p. 70.

¹⁴ J. Ioachim Wittstock, în „*Gentilomul Emil Cioran – conversație despre ascendența sa*, în *Revista Transilvania*, anul XXX (CVI), nr. 3 din 2001, p. 37.

1924. Reuniunea avea bibliotecă, organiza serate literare, cu conferințe populare, reprezentații teatrale și altele. Tot în 1911, cu sprijinul credincioșilor din Rășinari, a înființat „Banca Andreiana”, fiind contabilul ei de la înființare și până în 1924.¹⁵

Pe tărâm social trebuie să notăm faptul că a sprijinit, cu temeinicie, așa numitul „Fond al săracilor” din Rășinari, inițiat încă din 1863, de bunicul său, Coman Cioran și de alți fruntași ai satului. Acest fond avea la început 23 de donatori de pământ și 300 de donatori în bani, iar în 1927 dispunea de un teren de 69 jugăre și de 500 de mii lei. Donatorii alegeau un tată al săracilor, care prezida pe cei nouă membri din consiliul de conducere. Este demn de amintit că, în 1926 s-au distribuit ajutoare în valoare de 60.740 lei – iar, dacă în 1854 erau ajutate numai 5 persoane, numărul celor ce primeau ajutoare lunare din acest fond a crescut, în 1925, la 85¹⁶.

În calitate de membru în consiliul comunal, a făcut o serie de propuneri privind bunul mers al treburilor obștești și a contribuit efectiv la realizarea lor. În 1909, părintele Emilian Cioran, împreună cu 31 de rășinarieni iau inițiativa introducerii unui „drum de fier”, care să lege Sibiu de Rășinari, lucrare ce s-a realizat după 38 de ani, în 1947, prin introducerea tramvaiului electric pe acest traseu, și prin contribuția altui preot, Ioan Brote. Între 1921-1922 a stăruit pentru introducerea luminii electrice și a efectuat cumpărarea unui grădini de la O. Hămbășianu, pentru Căminul Cultural de astăzi¹⁷.

Nu putem trece cu vederea și rolul de mentor al Asociației „Reuniunea femeilor din Rășinari”, a cărei președintă a fost Aurelia Goga.

Cea mai mare, dar și cea mai veche așezare a Mărginimii, Rășinariul a avut șansa de a i se alcătui, încă înainte de Primul Război Mondial, una din cele mai bune, mai compacte și mai științifice monografii de către profesorul Victor Păcală, ajutat de toți intelectualii satului. Lucrare masivă, tipărită la Sibiu în 1915, în condiții grafice excepționale, a fost premiată de Academia Română, fiind considerată de către Dimitrie Gusti, un adevărat miracol științific pentru vremea respectivă. Învățatul preot Emilian a fost sufletul harnicului grup local,

---

¹⁵ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op. cit.*, 2002, p. 475-476.

¹⁶ Ilie Hașeganu, *op. cit.*, p. 91-92.

¹⁷ Pr. Stavr. Emilian Cioran, *Autobiografie*, în *op.cit.*, p. 71.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

fără concursul căruia, în munca de teren, Victor Păcală nu și-ar fi putut realiza monografia¹⁸.

Părintele Emilian și preoteasa Elvira au avut patru copii: Cornel, decedat la 2 luni, Virginia, căsătorită Georgia, Emil – marele filosof și Aurel – avocat în Sibiu, cărora le-a dat o educație aleasă. Despre vremea copilăriei, fiul mai mic, Aurel avea să-și amintească mai târziu: „Nouă copiilor ne era permis ca oricăror copii din sat, să zburdăm pe ulițele Rășinariului și pe Coasta Boacii, să ne scăldăm în Râul Caselor și Ștează. Toate ne erau permise până la ora 5 după-amiaza, când veneam acasă și, după ce mâncam, făceam lecții cu tatăl nostru” (informații culese de la d-na Eleonora Cioran). Părintele i-a învățat ce înseamnă credința în Dumnezeu, modestia și citirea cărților. Mama Elvira a fost, ca și soțul ei, de o modestie fără margini. Pentru a completa veniturile familiei, și-a deschis un atelier de țesut covoare românești, cu un efectiv de 16 muncitoare.

Merită să fie reținute, de asemenea două episoade interesante din viața familiei Cioran, din timpul Primului Război Mondial, unul relatat de părintele Emilian, iar celălalt de preoteasa Elvira. Datorită sprijinului acordat trupelor române, care au intrat în Transilvania, familia preotească a avut multe de îndurat. Părintele mărturisește: „Deținuți (împreună cu părintele Maniu Lungu) la 20 septembrie, din ordinul comisarului Gagyi, am fost duși la Oradea mare. Am fost eliberați în 24 noiembrie. La întoarcere către casă, la gara din Copșa mică nu ne-au permis să intrăm în nici un vagon. Era la ora 10 seara. La plecarea trenului, un conductor ne cheamă într-un vagon, zicând: « Aceștia știu că nu dorm la noapte.» Era vagonul special al detectivilor, 15 la număr, un locotenent, 3 jandarmi, 2 săcui, un bărbat travestit ca damă bătrână, 2 domnișoare, etc. În drum un detectiv aprinde lumânarea, iar Palinkas – locotenentul – scoate un revolver și îl ține întins înaintea noastră, adresându-se colegiilor săi: «Pe care să-l împușcăm întâiu?» Unii ziceau: «Pe cel mai bătrân» alții «pe cel mai tânăr». Același locotenent scoate apoi un ștreang și ni-l apropie de gât, repetându-se discuția de mai sus. În continuare batjocuri, la Ocna Sibiului, încuisitorii se înțeleg să ne arunce în lac. Nemaiputând suporta această barbarie, am protestat cu

¹⁸ Ilie Hașeganu, *op. cit.*, vol. II., Editura Litera, București, 1976, p. 35.

Pr. Dr. Ioan Ciprian Căndea

vehemență, orice s-ar întâmpla. La aceasta barbarii s-au calmat și între multe batjocuri, la adresa noastră și a neamului nostru, am sosit la Sibiu. De la poliția de graniță ne-au dat drumul huiduindu-ne¹⁹.

Preoteasa Elvira își mărturisește experiența astfel: „La retragerea armatei române în 26 septembrie 1916, m-am refugiat peste munți. Neputând urca toți copilașii munții, pe cel mai mic de doi ani și jumătate l-a luat un căpitan cu sine călare și a luat-o înainte. Pierzându-se de mine, căpitanul l-a predat unui soldat, care a lăsat copilul într-un pârau. Alt soldat, tată de familie i s-a făcut milă de plânsul lui, l-a luat cu sine și l-a predat la primăria Titești, care l-a dat unei femei spre îngrijire. Aceasta l-a dus la cartierul general. Un maior l-a trimis într-un automobil spre București. La Călimănești copilul a zărit pe o verișoară a mea, aceasta l-a luat de la soldați și l-a dus la Prefectura orașului Râmnicu Vâlcea, unde l-am aflat după patru zile. La Crăciun, rămânând în teritoriul ocupat, m-am întors acasă. La 20 februarie 1917, împreună cu alte patru femei am fost deținută de jandarmi și dusă cinci zile în temnița Tribunalului din Sibiu, de aici în vagon de cărbuni, pe un ger cumplit, în temnița Clujului. Aici am fost ținută zece zile în celulă, apoi trei luni de zile în celelalte temnițe. Drept pedeapsă m-au internat acasă, cu considerare la cei trei copii, până la revoluție²⁰.”

Dând dovadă de un înalt patriotism, cu dragoste pentru trecutul glorios al neamului nostru și cu încredere într-un viitor mai luminos, deși bolnav, părintele Emilian Cioran participă în data de 1 decembrie la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, ca și delegat din partea „cercului electoral Cisnădie”.

După încheierea războiului și realizarea Unirii, în 1920, din inițiativa lui s-a constituit Societatea Căminului Cultural, părintele Emilian având să fie ales președinte.

Împreună cu părintele Maniu Lungu, cu care a avut o strânsă colaborare, și încă 60 de săteni, fruntași din Rășinari, și-a propus să ridice un edificiu de cultură. După 6 ani au început lucrările viitoarei construcții și a fost realizată cu muncă obștească benevolă, de Centrul

---

¹⁹ Dr. Sebastian Stanca, *Contribuția preoțimei române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, Ed. Cartea Românească, Cluj-Napoca, 1925, p. 84-85.

²⁰ *Ibidem*, p. 163.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

studentesc din Rășinari. După cum își aducea aminte, mai târziu un alt fiu al satului, Cornelu Dragoman: „toată vara am săpat fundația viitorului Cămin Cultural... Se lucra destul de greu, pentru că locul fusese plin de pomi bătrâni și se scoteau rădăcinile cu mari eforturi... Emil Cioran lucra cu târnăcopul, iar Aurel, fratele său cu mine luam cu lopețile. Pentru că președintele Emilian Cioran era acum protopop al Sibiului, și se mutase în oraș își trimitea băieții în fiecare dimineață cu cursa, la muncă în Rășinari. Lucrarea a continuat cu mari sacrificii din partea rășinărenilor, care pentru a finaliza mărețul edificiu, ce în acel an ajunsese până la ferestre, au luat un credit bancar substanțial, pe care l-au asigurat cu proprietățile a 16 membri, primul pe listă fiind președintele Societății, protopopul Cioran”.

Între anii 1921-1922 părintele Emilian a urmat cursurile pentru pregătirea profesorilor români de liceu, organizate pe lângă Universitatea din Cluj, obținând diploma de absolvire pentru Religie. Câțiva ani mai târziu, între anii 1926-1930 a predat Religia la Liceul de fete „Domnița Ileana” din Sibiu²¹. Din raportul înaintat Consiliului Arhiepiscopiei Sibiului, din data de 30 octombrie 1926, reies următoarele: predarea a început cu data de 13 octombrie, în clasele III A; II IB; IV A; IV B; V și VI, având un total de 151 eleve; amintește, de asemenea manualele folosite la ore: „Morală creștină” de Pr. Petre Vintilescu, „Dogmele religiei creștine și noțiuni de liturgică” și „Istoria bisericii universale” de Irineu Mihălcescu, precum și „Istoria Bisericii Ortodoxe Române” de N. Dobescu²².

Anul 1924 aduce schimbări în viața familiei Cioran. Acum părintele a fost ales, tot după prevederile Statutului Organic șagunian, protopop al Sibiului. Tradiția era ca protopopul de Sibiu să fie și paroh al bisericii – catedrale (parohia „Sibiu-Cetate”). În urma acestei alegeri, mitropolitul Nicolae Bălan l-a hirotosit protopop la 21 noiembrie 1924, iar două zile mai târziu a fost instalat în noua slujbă²³.

La sfârșitul Sfintei Liturghii părintele consilier M. Voileanu, în calitate de delegat consistorial și administrator protopopes, înconjurat de

²¹ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 476.

²² Pr. Emilian Cioran, *Catehet la liceul de fete*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, IV 281/1923.

²³ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 476.

Pr. Dr. Ioan Ciprian Căndea

preoți slujitori, își ține cuvântarea de introducere în oficiu a noului protopop. După citirea gramatei arhieresti de către Dr. Crăciunescu, părintele protopop Emilian „cu atitudine demnă, cu glas potolit, dar răspicat, sigur pe sine și conștient de sărbătoreșcul moment răspunde deslușind chemarea bisericii și prin ea a slujitorilor ei”²⁴.

Predica, rod al unei meditații adânci, este axată pe deslușirea importanței Bisericii în viața omului, căci spre deosebire de alte instituții, ea „dorește a forma personalitatea omului în vederea unei destinațiuni superioare, de a cunoaște pe Dumnezeu și a se cunoaște pe sine”. La ceas de sărbătoare își ia și un angajament în fața celor prezenți: „Mă voi năzui din toate puterile mele trupești și sufletești, ca cu ajutorul lui Dumnezeu să mă arăt vrednic de această demnitate, trezind spre un nou avânt viața bisericească, dorul și puterea de muncă a preoțimii trecutului”. Bucuria acelei zile s-a suprapus alteia, noul protopop, afirmând mai departe că aduce cu sine „în lipsa altor documente, un trecut deschis de viața pastorală de 18 ani împliniți tocmai în ziua hirotesirii mele, în frunțașă comună natală a mea Rășinari”. Își încheie predica cu o rugăciune, pe cât de simplă pe atât de profundă: „Iar acum, Părinte Sfinte, mă rog cu umilință, caută din înălțimea Ta cea sfântă, trimite Duhul Tău Cel Sfânt, Duhul Înțelepciunii, Duhul înțelegerii, Duhul temerii de Dumnezeu, ca îndreptând viața, munca și activitatea mea după poruncile Tale să preamăresc numele Tău Cel Sfânt, acum și pururi și în vecii vecilor, Amin”²⁵.

De acum înainte va fi tot mai mult cunoscut și apreciat în rândul preoților și credincioșilor sibieni, lucru ce rezultă din numeroasele și onorantele misiuni ce i s-au încredințat. Astfel, din 1930 până în 1947 a fost președintele Asociației clerului „Andrei Șaguna” din Arhiepiscopia Sibiului. În această calitate, a organizat și condus adunările generale ale Asociației de la Mediaș, Sighișoara, Odorhei, Făgăraș și Săliște. În aceeași perioadă, 1930-1947, a fost ales membru în Comitetul central al Astrei. Și tot în 1930, la propunerea profesorului și rectorului Nicolae Colan, a fost ales președinte al „Reuniunii meseriașilor români” din Sibiu, urmând astfel marilor mentori ai acesteia: Nicolae Cristea, Victor

---

²⁴ TR LXXII, nr. 82 din 26 noiembrie 1924, p. 2.

²⁵ TR LXXII, nr. 32 din 29 noiembrie 1924, p.1-2.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

Tordășeanu, Gheorghe Poponea și Nicolae Colan. Ca și înaintașii săi, a organizat o serie de serbări, conferințe etc. A condus Reuniunea până la desființarea ei de către autoritățile comuniste, în 1948. Între anii 1940-1947 a fost cenzor, apoi membru în Consiliul de conducere al Băncii „Albina”²⁶.

În 1931, propus din partea „Asociației clerului” cere autorizația canonică din partea mitropolitului Nicolae Bălan pentru a fi candidat, din partea „Uniunii Naționale”, în vederea noilor alegeri pentru Cameră și Senat²⁷. În 1932 la 12 noiembrie, înștiințează Consiliul arhiepiscopesc de alegerea sa ca membru de drept în Consiliul Municipiului Sibiu²⁸.

Ca protopop a stăruit și sprijinit ridicarea bisericilor din Șelimbăr, Tălmăciu și filia Mândra. Între ani 1936-1938, la recomandarea sa, preoțimea a contribuit benevol la ridicarea unui „cămin preoțesc”, cu 14 camere, la Băile Bazna „care a costat 2.000.000 lei”. De asemenea, în această calitate de protopop, a fost președinte al Consiliului Școlar Județean și al Comitetului Școlar de ucenici și ucenice²⁹.

În anul 1938 a urcat o nouă treaptă în ierarhia bisericească. Mitropolitul Nicolae Bălan l-a numit „consilier mitropolitan”, demnitate pe care a deținut-o până la pensionare. Concomitent îndeplinea și funcția de secretar al Fundației „Gojdu”. Astfel, datorită activității intense pe toate planurile, a primit o mulțime de distincții: în 1923 – brâu roșu; Decorație în grad de ofițer; Răsplata muncii pentru biserică clasa II și I; Răsplata pentru construcții de școli; în 1940 – distincția de iconom stavrofor, din partea mitropolitului Nicolae Bălan³⁰.

Numele părintelui Emilian Cioran era mereu întâlnit în periodicele bisericesti de la Sibiu: „Revista Teologică”, „Telegraful Român”, „Lumina Satelor”. Publica îndeosebi articole privitoare la trecutul parohiei Rășinari și cu privire la „dinastia de preoți Bârsan-Barcianu” din această parohie. Iată, spre exemplificare câteva titluri: *Mitropolitul Șaguna și co-*

²⁶ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 476-477.

²⁷ Pr. Emilian Cioran, *Candidat la Cameră*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, III 251/1931.

²⁸ Idem, *Membru de drept în Consiliul comunal*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, III 552/1932.

²⁹ Idem, *Autobiografie*, în *op.cit.*, p. 72-73.

³⁰ *Ibidem*, p. 73.

muna Rășinari („Revista Teologică”, an III, 1909, nr. 9-10, p. 425-433); *O familie de preoți în Rășinari. 1740-1879* (R.T., an IV, 1912, nr. 4-5, p. 124-130); *Reședința episcopală din Rășinari în veacul al XVIII-lea* (R.T., an XII, 1923, nr. 11, p. 379-387); *Biserica zidită cu cheltuiala mitropolitului Șaguna* (în Gușterița-Sibiu, n.n., R.T., an XXIV, 1934, nr. 3-4, p. 113-115); *Biserica cu hramul Cuvioasa Paraschiva din Rășinari*, în vol. „Omagiu I.P.S. Dr. Nicolae Bălan”, Sibiu, 1940, p. 324-325; *Biserica cu hramul „Sfânta Treime” din Rășinari* (R.T., an XXXII, 1942, nr. 3-4, p. 159-175); *O predică din anul 1846, a lui Sava Popovici Barcianu*, n.n. (R.T., an XXXIII, 1943, nr. 1-2, p. 57-64); *Corespondența unui preot din anii 1848 și 1856, fost duhovnic militar* (Sava Popovici Barcianu, n.n., R.T., an XXIX, 1939, nr. 2-3, p. 102-113); *O instituire de preot acum o sută de ani* (R.T., an XXVII, 1937, nr. 9, p. 321-327). În 1935 a tipărit o broșură cu titlul *Comemorarea lui Nicolae Cristea*, care cuprinde o conferință ținută de el însuși în 1934, cu prilejul împlinirii a o sută de ani de la nașterea primului președinte al „Reuniunii meseriașilor” din Sibiu. În octombrie 1955 părintele Cioran a terminat o lucrare sub titlul *Șapte generații de preoți și protopopi-profesori din aceeași familie: Barcianu. 1699-1903*. Lucrarea, cu 136 pagini și 12 ilustrații, a văzut lumina tiparului abia în 1991, la Sibiu, prin purtarea de grijă a fiului său cel mai mic, Aurel³¹.

După 41 de ani de activitate în slujba Bisericii, părintele Emilian Cioran își înaintează cererea de pensionare, la 22 aprilie 1947 la vârsta de 63 de ani³². Consistoriul mitropolitan din Sibiu i-a aprobat cererea și pe data de 1 noiembrie 1947 l-a pus în retragere pentru limită de vârstă³³. În anul 1949, la 19 decembrie înaintează o cerere către mitropolit și Consiliul arhiepiscopesc, în care își exprimă dorința de a fi reangajat, „fără nici o pretențiune de ordin material”. Primește, la 20 decembrie, confirmare pozitivă, fiind angajat la Cancelaria mitropoliei, având însărcinarea de a prezenta „referate și studii speciale în legătură cu problemele religio-morale” și statisticile din Mitropolia Ardealului³⁴.

³¹ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 477.

³² Pr. Emilian Cioran, *Pensionare*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, II 9/1947.

³³ *Confirmare*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, II 9/1947.

³⁴ Pr. Emilian Cioran, *Cere post onorific*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului, III 818/ 1949.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

În baza dispozițiilor articolului I din Decretul 3/ 1950, care prevedea că „foștii moșieri și capitaliști expropriați prin efectul legii de confiscare a averilor și naționalizare”, a anulat dreptul părintelui la pensie, cu motivarea că „pensionarul este naționalizat prin efectul legilor de expropriere și naționalizare, având acțiuni.” În situația dată s-a văzut nevoit să roage mitropolitul și Consiliul arhiepiscopesc a-i oferi un post „cât de modest, cu o retribuție potrivită”, explicând în continuare: „ca să pot face față existenței, întrucât împrejurările la mine sunt de așa natură, că nu am nici un membru din familie la care să pot apela, iar alte resurse de venit nu am”³⁵.

Situația părintelui a devenit dramatică deoarece a fost evacuat din vechea locuință, primind un alt spațiu, pe strada Frunze, nr. 6. Domiciliul respectiv era compus dintr-o singură cameră, intrarea făcându-se printr-o baie comună. Accentele dramatice se repetă de acum în viața sa. Fiii săi erau departe, Aurel era închis, Emil se afla la mulți kilometri distanță, în Franța. În plus, îmbolnăvindu-se de ulcer a fost transportat la Spitalul județean spre internare, unde s-a lovit de refuzul și afrontul unui medic evreu care îi spuse: „Dar ce caută popa ăsta la mine în spital? Afară cu el”. Astfel nu a primit îngrijirile medicale necesare.³⁶

La 17 decembrie 1957 părintele Emilian a trecut la cele veșnice. Prohodirea s-a făcut în catedrala din Sibiu, două zile mai târziu, în 19 decembrie de către Prea Sfințitul Arhiepiscop Teodor Scorobeț, înconjurat de un sobor de preoți, în prezența membrilor familiei și a unui public numeros. Răspunsurile funebre au fost date de Corul studenților teologi, sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima. A fost înmormântat în Rășinari, lângă „biserica din deal”, alături de episcopul Vasile Stan al Maramureșului și foarte aproape de mausoleul marelui mitropolit Andrei Șaguna.

Au ținut cuvântări P.S. Teodor Scorobeț, preotul profesor Spiridon Câdea, preotul Dumitru Hămbășan din Sadu, iar la mormânt a vorbit părintele Ioan Brote³⁷.

³⁵ Idem, *Cere post la Centrul Eparhial*, document în Arhiva Arhiepiscopiei Sibiuului, II 5/ 1950.

³⁶ Informații încredințate de Aurel Cioran soției sale, d-na Eleonora Cioran.

³⁷ A. Gilea, *Protopopul stavrofor Emilian Cioran*, în *Telegraful Român*, anul 106, nr. 13-14 din 1 aprilie, 1958, p. 4.

Pr. Dr. Ioan Ciprian Căndea

Durerea familiei e împărtășită și de fiul mai mare, Emil, printr-o scrisoare adresată mamei, în care amintește de tatăl său, de „amărăciunile vieții, de umilințe și de boli, precum și de toate suferințele morale, de care îmi vorbea în fiecare scrisoare”³⁸. Mama Elvira îi expediază fiului două fotografii ale părintelui, despre care filosoful scrie: „În cea mică l-am găsit aproape neschimbat, doar puțin îmbătrânit; în cealaltă, luată în catedrală, l-am regăsit cu greu, căci trăsăturile exprimă seninătatea teribilă a veșniciei”³⁹.

Cuvintele părintelui profesor Spiridon Căndea, rostite la înmormântarea părintelui, rămân emblematice în aprecierea vieții și activității celui care a fost și care va dăinui în amintirea rășinărenilor, a credincioșilor și preoților pe care i-a slujit preotul, protopopul, publicistul, consilierul mitropolitan și patriotul Emilian Cioran: „A fost, în întreaga lui viață, mai presus de toate, un preot adevărat, un preot după rânduiala lui Iisus Hristos, un preot devotat cu întreaga sa ființă slujirii lui Hristos, slujirii Bisericii Ortodoxe Române, slujirii neamului său românesc... A fost un om integru, un om de mare prestigiu, un om înzestrat de Dumnezeu cu multe daruri, un caracter de granit, dar mai presus de toate un om de o bunătate și de o omenie rar întâlnită. Simplu și natural, cinstit și drept, sobru și corect, sincer, modest și blând în vremuri senine, dar tot atât de aprig, de vajnic, de dârz și neînduplecat luptător în vremurile furtunoase, în arena luptelor duhovnicești, bisericești, profesionale și naționale din cursul vieții sale... Un om plin de dreptate și prețuire, mai ales față de cei mici, față de cei nevoiași, față de cei oropiți și învinși de soartă, avizați la ajutorul altora”⁴⁰.

Abstract: *The archpriest Emilian Cioran – a life in the service of the Church.* Emilian Cioran had a very complex life due to his family experience who witnessed both welfare and crisis. He was born, in a „pure romanian family”, in Rasinari, the village chosen by Andrei Saguna for the financial and cultural support initiated by Emilian Cioran’s grandfather, Coman Cioran.

---

³⁸ Emil Cioran, *Scrisori către cei de – acasă* (Scrisoarea 35, Paris, 18 decembrie, 1957), Editura Humanitas, București, 1995, p. 39.

³⁹ Ibidem, *Scrisoarea 36, Paris, 27 ianuarie, 1958*, p. 39.

⁴⁰ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *op.cit.*, p. 478.

Protopopul Emilian Cioran – o viață în slujba Bisericii

He begins his studies at the confessional school from the village, than he applies for the State Gymnasium from Sibiu where he studied in hungarian and thus experienced the estrangement feeling. He continued his studings at the Theological Institute from Sibiu through his countrymen's financial support and according to the Andrei Saguna's Organic Statute was ordered priest in Rasinari.

Father Emilian Cioran knitted his pastoral activity with many other actions. He set up „The Handicraftsmen's Reunion from Rasinari „, he supported the so called „Poormen's Fund” and he involved directly in the building of the House of Culture.

He had a special contribution during the first world war, fighting for the national unity of the romanian people, climaxing by his participation to the the Great Meeting from 1st December 1918.

In 1924, while being rector of Sibiu, he served as priest at the metropolitan cathedral and in 1930 he was president of two cultural associations: „The Clergy Association Andrei Saguna” and „The Romanian Handicraftsmen's Reunion”. Concomitantly he was also metropolitan counsellor and secretary of Gojdu Foundation.

Father Emilian Cioran implied in Church's life by his rich publicistic activity, too. After 41 years of serving, he had to endure the persecution of the communist authorities, but continued to keep his „terrible serenity of the eternity”, according to his son's words, the philosopher Emil Cioran.

He was burried in Rasinari, in 1957, nearby his great ancestors, lovers of romanian peolpe and culture.